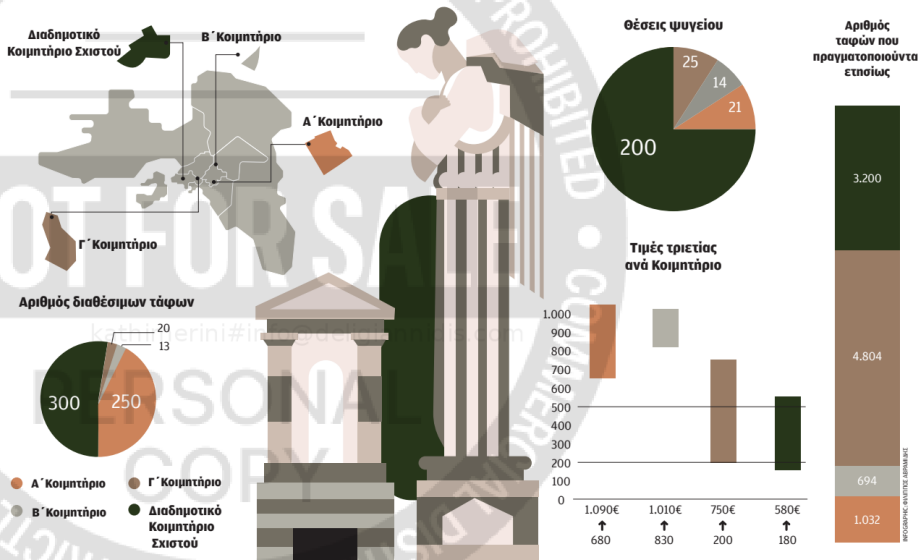

Το «στεγαστικό» πρόβλημα της τελευταίας κατοικίας

Ζητούνται τόποι αναψύξεως

Η έλλειψη χώρου, αλλά και ψυκτικών θαλάμων, προκαλεί «βραχυκύκλωμα» στα 34 κοιμητήρια της Αττικής

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

**Αντιδρούν
οι περίοικοι**
«Τα περισσότερα κοιμη-

τήρια στην
Αττική έγιναν
για πόλεις
των 10.000-
20.000 κα-
τοίκων. Ομως
με τα χρό-
νια οι δήμοι
μεγάλωσαν,
απέκτησαν
εκατοντάδες
χιλιάδες κα-
τοίκους. Σή-
μερα οι περί-
οικοι ζητούν
να απομα-
κρυνθούν».

Μία ώρα, αθέατη «στεναγοτική κρίση» απειλεί τις νεκροπολεις της Αττικής, όπου πλέον δεν λείπει μόνο ο χώρος για τις τελευταίες «κατοικίες». Οι επαγγελματίες των γραφείων τελετών διαμαρτύρονται ότι το πρόβλημα της έλλειψης θαλάμων επιδεινώνεται τώρα και από την έλλειψη φηκτικών θαλάμων για τη διατήρηση των σορών και χώρων περνήσιων των νεκρών. Όπως υποστηρίζουν οι επαγγελματίες του χώρου που μιλούν στην «Κ», οι εγκαταστάσεις αυτές είναι πολύ λιγότερες από τις απαιτήσεις και βρίσκονται σε «κενό νόμιμο», καθώς δεν έχει ρυθμιστεί η λειτουργία τους από δημόσιες

Τα προβλήματα δεν σταματούν εκεί. Δυσκόλη είναι στην πράξη και η διαδικασία των εκταμών με αποτέλεσμα σε ορισμένα κοιμητήρια, όπως το Γ' Νεκροταφείο Αθηνών, να υπάρχει καθημερινά «λίστα αναμονής» για 20-25 ταφές. Δεν λείπουν και τα ειδικότερα προβλήματα που αφορούν συγκεκριμένα κοιμητήρια, όπως η έλλειψη χώρου, η έλλειψη περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων ή διάφορες δικαστικές ενστάσεις.

Στην Αττική λειτουργούν σήμερα 34 κομνηνικά, εκ των οποίων περίπου δέκα είναι διαδημοτικά (δηλαδή εξυπηρετούν περισσότερους από ένα δήμους). Η εύρυθμη για τη λειτουργία των κομνηνικών ανήκει από το 1931 (ν. 5148) στους δήμους, ωστόσο αρκετά από τα ζητήματα που σχετίζονται με τα διαδικαστικά της τωφής δεν εξαρτώνται μόνο από το υπουργείο Εσωτερικών, αλλά και από το υπουργείο Υγείας (α.φ. η λειτουργία των ψυχιατρικών νοσημάτων), το υπουργείο Δικαιοσύνης (α.φ. για τον τρόπο διαχείρισης των «αχάτων» οσρών), το υπουργείο Περιβάλλοντος (αδειοδότηση). Οι γενικοί κανόνες για τη λειτουργία των κομνηνικών, πάντως, ανήκουν σε ένα πλαίσιο του 1968 (α.φ. 582) που τα χρόνια εμπλουτίστηκε με ειδικότερες διατάξεις.

Η διαμάχη των «πόλεων»

Τις τελευταίες δεκαετίες, η σχέση των «πόλεων των νεκρών» με εκείνες των ζωντανών βρίσκεται σε ένταση. «Τα περισσότερα νεκροταφεία στην Αττική έγιναν για πόλεις των 10.000-20.000 κατοί-

και. Όμως με τα χρόνια οι δήμοι μεγάλωναν, απέκτησαν δεκάδες, συχνά εκατοντάδες χιλιάδες κατοίκους. Ενώ τα νεκροταφεία που ήταν κάποτε εκτός του αστικού ιστού έφταναν να «κυκλωθούν» από σπίτια και οι περικοί να διαμαρτυρούνται και να ζητούν την απομάκρυνσή τους, λέει ο Κωνσταντίνος Δελιγιαννίδης, πρόεδρος του Σωματίου Διοικητών Γραφείων Τελετών Αθηνών και Υπολοποιού Ελλάδας (ΣΠΤΑ, ιδρ. το 1920). «Κλασικό παράδειγμα είναι το Γ' Νεκροταφείο του Δήμου Αθηναίων στη Νίκαια, το οποίο έλει απευθείας γραμμή από τη ΔΕΗ γιατί όταν φτιάχτηκε ήταν εκτός της πόλης».

Παρότι η ελληνική χώρα είναι ένα σύνθετο πρόβλημα σε όλα τα κομμάτια των μεγάλων πόλεων της χώρας, ο Δελφιναντίδης εκτιμά ότι δεν είναι το σημαντικότερο. «Κατά τη γνώμη μου, δύο είναι τα ζητήματα. Το πρώτο είναι η απεικόνιση των νεκροταφείων από την εποχή των μνημονίων και μετά. Δεν επέτρεψαν στους δήμους να πάρουν προσωπικά και ως αποτέλεσμα τα περισσότερα είναι υποστελεχωμένα. Το σημείει αυτό στην πράξη; Αυτό σκεδόν όλοι οι χώροι κλείνουν στις 5 το απόγευμα λόγω έλλειψης φυλάκων και προσωπικού. Και αν κάποιος πεθάνει από την απουσία ή βράδυ, δεν έχουμε ποι να τον πάρει».

Η μη λειτουργία των κοιμητηρίων από το απόγευμα και μετά, μας οδηγεί στο δεύτερο πρόβλημα: την έλλειψη ψυκτικών θαλάμων

για τις σφοδρές και κώρον περιποιήσεις νεκρών. Σύμφωνα με τον Κ. Δεληγιαννίδη, αυτό θα είναι και το πιο «εκρηκτικό» πρόβλημα φέτος ενόψει καλοκαιριού. «Οι διαθέσιμοι χώροι δεν επαρκούν. Σκεφτείτε λοιπόν ότι στις λίγες ώρες που λειτουργούν τα κοιμητήρια, πρέπει να γίνουν όλα: η φροντίδα του νεκρού, η κηδεία (συνήθως έως τα 1.30 μ.μ.). Όμως ο θάνατος δεν

Εξαιρέτως, η αποκατάσταση στη Θεολογία των (παράνομων) χρήσεων ψευδώνων στη Ιατροδικαστική Υπηρεσία για τη φύλαξη σπέρμα μέχρι να γίνει η κηδεία. Ο κ. Δεληγιάννης εκτιμά ότι τέτοια περιστατικά βελτιώνουν την πίεση που υπάρχει για αξιοδοτημένους χώρους. «Σε όλη την επαγγελματική οδού δικαστικού ψυχικού θαλάμου, γραφείο, τραπεζα, τζακι... Το έρεει η αστυνομία, το έρεει τον αήθελ, αλλά επικρατεί ανσχή επειδή δεν υπάρχει εναλλακτική. Επεις θέλουμε νόμιμους χώρους. Ας δημιουργηθούν ένα νομικό πλαίσιο για να μεσολαβήσουν ιδιωτικά τα γραφεία ταλειών». Μέσα στο επόμενο διάστημα το Επαγγελματικό Συμβούλιο θα προτείνει στο οποίο υπαγορεύεται τα τραφεία ταλειών έχει προγραμμάτισει ανσύντηξη για το θέμα στο υπουργείο Υγείας.

Οι εκταφές

Ένα δεύτερο ζήτημα είναι οι εκταφές. «Στο Α' Νεκροταφείο δεν υπάρχει θέμα χώρου, καθώς είναι ακριβότερο και δεν προτι-

μάτα. Υπάρχει μεγάλο απόθεμα τρώφω και καθόλου αναμονή», έλεγαν οι Πύργωτες Γιάντρωτες, αρμόδιος αντιδιευθυντής στην Αθήνα. «Στο Γ' Νεκροταφείο, όμως, υπάρχει μεγαλύτερη ήσυχ και πολλές φορές γίνονται "υπερσπαστικές εκτάσεις" με τη συμπλήρωση των τριετίων». «Η συμπεριφορά με τις εκτάσεις, καθώς συχνά η διοίκηση των νεκροταφείων δεν μπορεί να εντοπίσει την ισογυνεία ενός ανθρώπου ή δεν υπάρχει συναισθηματικό ανάμειγμα στα παιδιά του νεκρού. Το αποτέλεσμα είναι να καθυστερούν οι εκτάσεις και να μην απελευθερώνεται ο χώρος για νέες ταφές», λέει ο κ. Αλβανιγιάννης.

Εξάκρια για τον Παναγαιο, υπάρχουν και άλλα ζητήματα, που σχετίζονται με την αδειοδότηση του. «Ο Άλφης Νικαίας ήθελε εδώ και δεκαετίες την απομάκρυνση του νεκροταφείου και γι' αυτό στο πολεοδομικό του σχέδιο εμφανίζεται ως χώρος πολιτισμίου και όχι ως κοιμητήριο», λέει ο Κ. Γιάνναρος. «Αυτό σημαίνει ότι, όποτε γινάσκουμε να κάνουμε κάποια εργασία, λ.χ. νέες τιρκιακές υποδομές, αρκούμε στα καταγγελά περσιόκιν στην πολεοδομία να να μας σταματήσουν ως αυθαίρετους. Τελικά, τα Χριστούγεννα είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε με την πολεοδομία, στην οποία υποβάλουμε στην πολεοδομία και ξεκινάμε την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Όταν ολοκληρώσει αυτή η διαδικασία, θα μπορούμε να σταθούμε και ένα

κωνευτήρι οστών που είναι μεγάλο θέμα για εμάς, γιατί ελλείψει χώρου για τα οστά καθυστερούν οι ΕΚΤΑΦΕΣ».

Να σημειωθεί, πάντως, ότι ήδη από το 2020 ο Δήμος Αθηναίων έχει δημιουργήσει μια ιστοσελίδα (cem.cityofathens.gr) στην οποία αναρτά καθημερινά τις διαθέσιμες θέσεις τάφων σε κάθε κοιμητήριο και τι λίστα αναμονής για ταφή, ώστε να μην υπάρχουν υπόνοιες ότι κάποιοι πολίτες μπορεί να εξυπηρετηθούν κατά προτεραιότητα έναντι άλλων.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

[illegible]

Ανεπαρκείς χώροι

«Οι διαθέσι-
μοι χώροι δεν
επαρκούν.
Σκεφτείτε
ότι στις λίγες
ώρες που λειτουργούν τα
κοιμητήρια,
πρέπει να
γίνουν όλα:
η φροντίδα
του νεκρού, η
εκπαίδεια (συ-
νήθως έως
τη 1.30 μ.μ.).
Ομως ο θάνα-
τος δεν έχει
ωράριο».

«Η νομοθεσία πρέπει να αλλάξει»

«Το κοιμητήριο ήταν πάντα ένας "ζωντανός" χώρος της πόλης που "συμμετείχε" στην αστική ζωή (...). Σήμερα η στάση της κοινωνίας απέναντί στον θάνατο τα έχει μετατρέψει από πολυδιάστατους αστικούς χώρους σε λησμονημένα τοπία, κατ' ανάγκην αποδεκτά και υποθαλασσιζόμενα ως προς τις πολιτιστικές αξίες».

Ο μηχανικός Γιάννης Πολυμενίδης, διευθυντής κοιμητηρίου στον Δήμο Βόλου την τελευταία δεκαετία, ολοκλήρωσε πριν από δύο χρόνια τη διδακτορική διατριβή του στη Σχολή Μηχανικών

Χωροταξίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με ακριβώς αυτό το «δύσκολο» θέμα: Το κοιμητήριο στον χώρο και τον χρόνο (από όπου και το προαναφερθέν απόσπασμα).

«Η οτάση της κοινωνίας απέναντι στα κοιμητήρια έχει αλλάξει πολλές φορές από την αρχαιότητα έως σήμερα», έζηλε. «Σήμερα προσπαθούμε να διδάσουμε τα κοιμητήρια μέσα από τις πόλεις μας γιατί προσπαθούμε να διδάσουμε τον θάνατο. Αυτό δημιουργεί μια "αποξένωση" των ζωντανών από τους νεκρούς, που όμως ήταν οι δικαί μας

άνθρωποι: οι συγγενείς και οι φίλοι μας».

Μέσα από τη διατριβή του ο κ. Πολυμενίδης προτείνει τη δημιουργία μιας νέας σχέσης «Μπορούμε να αφιερώσουμε ένα τμήμα κοινόχρηστων χώρων για τη φύλαξη οστών ή τέφρας. Οι χώροι αυτοί να είναι διαπερατοί από τον κόσμο, όχι αποξενωμένοι, ούτε κρυφοί. Επίσης, η νομοθεσία για την περιβαλλοντική αειδοτόπιση κοιμητηρίων πρέπει να αναθεωρηθεί συνολικά, δεν μπορεί να αντιμετωπίζονται ως ρυσιγόνος, ανεπιθύμητα δραστηριότητα».